

Teknillisen korkeakoulun arkisto saa uudet tilat

Teknillisen korkeakoulun keskusarkiston rakennustyömaa on käynnistynyt maaliskuun puolivälissä. Rakennus rakennetaan erittäin keskeiselle paikalle Otaniemeen. Päärakennuksen ja kirjaston välimaastoon sijoittuva rakennus on valmistuttuaan kokonaisuudessaan maan alla.

Rakennustyö valmistuu kuluvan vuoden syys-lokakuussa ja piha palautetaan silloin alkuperäiseen asuunsa. Tilaa rakennukseen valmistuu arkiston käyttöön 200 m² ja kirjastolle 135 m². Uusi arkistotila tulee olemaan ensimmäinen arkistotilannormit täyttävä säilytyspaikka korkeakoulun 150-vuotisen historian aikana kertyneelle ja jatkossa kertyvälle arkistolle ja sellaisena todella merkittävä edistysaskel korkeakoulun arkistotoimelle.

Keskusarkiston aineisto on pääosin siirretty tilapäiseen säilytyspaikkaan rakennustöiden tieltä. Eräät eniten käytetyt asiakirjasarjat on onnistuttu pakkamaan rakennusalueen ulkopuolelle jääviin arkiston tiloihin. Takaisin asiakirjat muutetaan suunnitelmien mukaan lokakuun ensimmäisellä viikolla kuluvana vuonna.

Arkisto on auki myös rakennusaikana ja kaikkia asiakirjoja pyritään toimittamaan asiakkaille. Tilapäissijoituksessa olevien asiakirjojen osalta toiminta on

kuitenkin hankalaa. Normaaliin toimintaan palataan lokakuun puolivälissä.

Jukka Korhonen

<http://www.hut.fi/Yksikot/Arkisto/>

Polyteekkarihistoriaa arkistossa

Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunta päätti muutama viikko sitten toteuttaa projektin, jota on suunniteltu vähintäänkin viimeiset 128 vuotta. Vuodesta 1884 lähtien valtiovallankin tunnustamalla julkisyhteisöllä ei ole sinällään velvoitetta ylläpitää laajaa arkistoa, mutta ylioppilaskunta on vihdoin sisäistänyt kuinka paljon hyötyä kattavasta ja hyvinhoidetusta arkistosta on tiedonhallinnan kannalta. Ylioppilaskunnan vahvuus ja heikkous on toimijoiden suuri vaihtuvuus, onhan sukupolven mitta vain pari-kolme vuotta. Uusia ajatuksia tulee ihmisten myötä jatkuvasti, mutta tieto vanhoista ideoista ja projekteista vaipuu nopeasti unholaan. Esimerkiksi ylioppilaskunnan viime vuosina esittämät ajatukset korkakoulun kehittämisestä on löydettävissä ainakin 80-luvun kannanotoista, itse asiassa jopa Snellmanin kirjoituksista.

Ylioppilaskunnan jäsenten toisilleen antama sivistys- ja kasvatustyö on ollut aina merkittävä osa korkeakoulun tarjoamaa oppia muokaten tulevien dip-

lomi-insinöörien ja arkkitehtien käyttöliittymää inhimillisemmäksi. Intoa ja ideoita on riittänyt jopa Dipolin kaltaisiin sankarillisiin/suuruudenhulluihin hankkeisiin, mutta historian tallennus on jäänyt osittain retuperälle. Vaikka materiaalia on kertynyt vuosien mittaan toistasataa hyllymetriä, on harrastelijamaisen ja sattumanvaraisen arkistoinnin takia moni tapahtuma jäänyt pelkästään osallistujien kultaisiin muistikuviin.

Ylioppilaskunnan arkistot ovat sijainneet omien ylioppilastalojen yhteydessä Polilla ja Dipolisissa. Arkiston vaiheita ei ole hankala selvittää, sillä vasta nyt on tajuttu, että miten laaja ylioppilaskunnan arkiston tulee olla. Näin ollen arkistomateriaalin ydinosa eli pöytäkirja-aineisto on ollut hyvässä tallessa, mutta muu materiaali on kulkeutunut lähinnä satunnaisesti mukana. Historiaa on tallennettu neljännesvuosisataisten kirjaprojektien lisäksi keräämällä mm. vuonna 1939 vapaus sodan muisteloita, mutta näkyvimmän lisän arkistomateriaalin määrään toi 50-luvun loppupuolella järjestetty Polyteekkarimuseokeräys diplomi-insinöörien ja arkkitehtien keskuudessa. Vuosien mittaan kokoelmia ovat kartuttaneet mm. Gustaf Kompan ja ikiteekkari Bernhard Wuolteen perikunnat sekä satunnaiset lahjoittajat. Vuonna 1995 arkisto siirrettiin Dipolista ja lukuisista väli-varastoista Teekkarikylässä sijaitsevaan noin 82 neliömetrin suuruiseen kellari-tilaan.

Aineiston kattavuuden suhteen rajapyykin voisi asettaa Teekkarikylän syntyn. Siitä eteenpäin aineistossa ei ole enää valtavia puutteita, mutta ensimmäiset seitsemäkymmentä / sata toimin-

tavuotta jää pöytäkirjojen, muutamien julkaisujen sekä erittäin satunnaisen materiaalin varaan. Lehdistä on kattavimmin tallella 1800-luvun nahkansiin sidotut kappaleet sekä Contactorit, mutta esimerkiksi Teekkari-lehdestä ja Nyytisistä ei ole tallessa kaikkia vuosikertoja. Järjestötoiminnan materiaalia on paljon, mutta asuntola-, kiinteistö- ja yritystoiminnan dokumentit ovat laajuudestaan huolimatta jääneet pitkälti lakisääteisesti arkistoitavien dokumenttien varaan. Hienoinen taantuminen koitti 90-luvun alussa, jolloin mm. rationalisoitiin järjestötoiminnan asiakirjoja diariointu ja järjestänyt toimistosuhteeri sekä aloitettiin askeleet kohti paperitonta toimistoa. Paljon on hävinnyt tietoa bittitaivaaseen ylioppilaskunnan sähköisen kirjeenvaihdon ja tiedotuksen materiaalista, puhumattakaan jo vuodesta 1988 toimineen OTAXin news-palvelimen keskusteluista ja alayhdistysten tiedotteista. Vain NSA:lla lienee niistä kopiot.

Valokuvamateriaali on arkiston Suuri Tunteen. Tuhansista valokuvista, dioista ja lasinegatiiveista alle viidestä prosentista on tiedossa kuvan sisältö, ottaja ja aika. Teekkarihistoriaa tuntevat voivat tehdä suurimmasta osasta toki varsin hyviä akateemisia arvauksia, kuten tehtiinkin mm. TKY125-historian kuvitusta laadittaessa. Varsinkin 50- ja 60-luvuilla teekkarijulkaisut pursusivat korkeatasoisia (arkkitehtiylioppilaiden) piirroksia ja valokuvia, ja julkaisut olivat ennen tuolloin myös taitollisesti hyviä, sisällöstä puhumattakaan.

Polin aikanaan täydellisestä jugendkalustuksesta on jäljellä lamppuja ja kaksi tuolia. Tapiovaaran Teekkarikylähuonekaluista ja Pietilöiden Dipoli-ka-

lusteista on tallessa muutamia alku-peräiskappaleita. Ylioppilaskuntahan raiskasi 80-luvulla Dipolin sisustuksen mm. turmelemalla sisäseinien lisäksi myös kalusteiden alkuperäisen väriytyksen. Teekkarikylän kalustus on vuosien mittaan rapistunut uudempiin poikkeuksellisen kovan kulutuksen vuoksi. Esineistöä on museon vanhan kortiston mukaan muutenkin kadonnut jonkin verran lukuisissa muutoissa. Ylioppilaskunnan laajimman toimintakentän eli kiltojen ja alayhdistysten materiaalia on todella vähän suhteessa niiden määrään ja toimintaan. Valitettavan harvalla yhdistyksellä on omia pysyviä tiloja ja kunnollista varastotilaa on vielä harvemmalla. Hävisipä muutama vuosi sitten eräänkin killan vanhoja pöytäkirjoja kaatopaikalle, kun osasto siivosi tilojaan.

Arkistomateriaalia on järjestetty vuosien mittaan talkoilla muutamaan karkeaan pääloukkaan. Arkistotalkoot hidastuvat aina siinä vaiheessa, kun itse kukin huomaa lajittelemansa materiaalin mielenkiintoisuuden ja alkaa lueskella vanhoja sankaritarinoita. Arkistoa penkoessa on hyvin vaikea olla joutumatta yliromantisoidun polyteekkarihistoriakäsityksen valtaan.

Ylioppilaskunta on etsimässä ja palkkaamassa pätevää arkistonhoitajaa, jolla on edessään ainakin neljä vuotta kestävä järjestelyurakka. Perusteellisen suunnittelun jälkeen luvassa lienee ainakin arkisto- ja tutkimustilojen viimeistely ja aineiston järjestäminen, suojaaminen, luokittelu sekä luettelointi. Lisätyötä tulee aiheuttamaan lukuisten kuvien ja esineiden taustan ja sisällön selvittäminen, puuteluettelon laatiminen sekä aineiston digitoiminen

verkkoon kaikkien Polyteekkarihistoriasta kiinnostuneiden hyödynnettäväksi. Polyteekkarimuseo tulee jatkossakin tarjomaan fyysisen läpileikkauksen polyteekkarikulttuuriin ja -historiaan, mutta tilojen rajallisuuden vuoksi laajenee museokin seuraavaksi virtuaalimaailmaan sekä museoon tulevien infopäätteiden että verkkomuseon kautta. Projektin edetessä ylioppilaskunnalla tulee olemaan entistä paremmat mahdollisuudet tallettaa alayhdistystensä omia arkistoja sekä järjestää laajempia arkistokeräyksiä.

Aineiston digitointi vähentää tarvetta pitää arkistoa enää kävelymatkan päässä. Yhtenä vaihtoehtona on esitetty pääkaupunkiseuden ylioppilaskuntien yhteisarkistoa. Ennen siirtoa arkisto pitää kuitenkin saada kuntoon, joten arkisto säilynee Teekkarikylässä vielä ainakin muutaman vuoden. Ylioppilaskunta ja sen piirissä toimivat yli sata alayhdistystä tutkivat historiaansa säännöllisesti, joten nykyistä parempi työskentelytila tutkijoille ovat tervetullut. Arkistosta vastaa virallisesti ylioppilaskunnan pääsihteeri, mutta käytännön arkistoinnista on viime vuosina huolehtinut museon hoitokunta. Ylioppilaskunnan arkisto ja Polyteekkarimuseo ottavat kiitollisina vastaan polyteekkarihistoriaan liittyviä dokumentteja ja esineitä.

Ari Tapani Väisänen

Lisätietoja antaa museon hoitokunta, tkymuseo@tky.hut.fi
Otakeari 11, 02150 Otaniemi, p. (09) 4681,
www.tky.hut.fi/~tkymuseo.

Ari Tapani Väisänen, atv@iki.fi

Kirjoittaja on Polyteekkarimuseon emeritusintendentti